

Sygn. akt I Ns 30/20

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Marzena Stańczak

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2023 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z wniosku T. J.

z udziałem M. J. (1)

o podział majątku wspólnego

postanawia:

I ustalić, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy T. J. i uczestniczki postępowania M. J. (1) wchodzi:

zabudowana nieruchomość położona w K. gmina G., dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...) o wartości 588000,00 zł (pięćset osiemdziesiąt osiem tysięcy złotych);

stół i 6 (sześć) krzeseł o łącznej wartości 1000,00 zł (jeden tysiąc złotych);

ława i 2 (dwa) fotele o łącznej wartości 200,00 zł (dwieście złotych);

stół kuchenny i 4 (cztery) krzesła o łącznej wartości 200,00 zł (dwieście złotych);

regał kuchenny o wartości 300,00 zł (trzysta złotych);

2 (dwie) komody o łącznej wartości 1900,00 zł (jeden tysiąc dziewięćset złotych);

szafka RTV o wartości 300,00 zł (trzysta złotych);

2 (dwie) witryny o łącznej wartości 1310,00 zł (jeden tysiąc trzysta złotych);

łóżko sypialniane o wartości 1000,00 zł (jeden tysiąc złotych);

komoda - skrzynia o wartości 500,00 zł (pięćset złotych);

ława wraz z wypoczynkiem skórzanym i 2 (dwoma) fotelami o łącznej wartości 1690,00 zł (jeden tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt złotych);

lodówka o wartości 500,00 zł (pięćset złotych);

kuchnia gazowa o wartości 350,00 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych);

piekarnik M. o wartości 100,00 zł (sto złotych);
zmywarka o wartości 440,00 zł (czterysta czterdzieści złotych);
pralka o wartości 300,00 zł (trzysta złotych);
telewizor S. o wartości 370,00 zł (trzysta siedemdziesiąt złotych);
telewizor T. o wartości 600,00 zł (sześćset złotych);
odkurzacz o wartości 200,00 zł (dwieście złotych);
samochód osobowy O. (...) nr rej. (...) o wartości 7000,00 zł (siedem tysięcy złotych);
samochód osobowy T. (...) nr rej. (...) o wartości 13000,00 zł (trzynaście tysięcy złotych);
ciągnik URSUS (...) nr rej. (...) o wartości 6000,00 zł (sześć tysięcy złotych);
pryczepka ciężarowa lekka N. N 250 nr rej. (...) o wartości 1000,00 zł (jeden tysiąc złotych);
młynek do zboża o wartości 200,00 zł (dwieście złotych);
3 (trzy) silniki elektryczne o łącznej wartości 400,00 zł (czterysta złotych);
drewno o wartości 300,00 zł (trzysta złotych);
2 (dwie) szlifierki kątowe o łącznej wartości 200,00 zł (dwieście złotych);
piła spalinowa o wartości 1100,00 zł (jeden tysiąc sto złotych);
wkrętarka o wartości 200,00 zł (dwieście złotych);
zestaw kluczy o wartości 300,00 zł (trzysta złotych);
tj. składniki majątkowe o łącznej wartości 628960,00 zł (sześćset dwadzieścia osiem tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt złotych);

II dokonać podziału majątku wspólnego wnioskodawcy T. J. i uczestniczki postępowania M. J. (1) w ten sposób, że:

a) składniki majątkowe opisane w pkt I ppkt 21, 23, 25, 27 – 30 o łącznej wartości 16200,00 zł (szesnaście tysięcy dwieście złotych) przyznać na rzecz wnioskodawcy T. J.;

b) składniki majątkowe opisane w pkt I ppkt 1 – 20, 22, 24 o łącznej wartości 572760,00 zł (pięćset siedemdziesiąt dwa tysiące siedemset sześćdziesiąt złotych) przyznać na rzecz uczestniczki postępowania M. J. (1);

III zasądzić od uczestniczki postępowania M. J. (1) na rzecz wnioskodawcy T. J. tytułem dopłaty kwotę 298280,00 zł (dwieście dziewięćdziesiąt osiem tysięcy dwieście osiemdziesiąt złotych) płatną w trzech ratach w terminach do 31 marca każdego kolejnego roku począwszy od 2024 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności, z tym że dwie pierwsze raty w wysokości po 100000,00 zł (sto tysięcy złotych), zaś trzecia rata w wysokości 98280,00 zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy dwieście osiemdziesiąt złotych);

IV nakazać uczestniczce postępowania M. J. (1) wydanie wnioskodawcy T. J. przyczepki ciężarowej N. N 250 nr rej. (...) opisaney w pkt I ppkt 23 postanowienia w terminie miesiąca od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia;

V ustalić, że uczestniczka postępowania M. J. (1) dokonała z majątku osobistego spłaty zobowiązania wynikającego z umowy kredytowej w okresie od dnia 26 czerwca 2019 r. do dnia 17 września 2023 r. w łącznej wysokości 41713,14 zł (czterdzieści jeden tysięcy siedemset trzynaście złotych czternaście groszy);

VI zasądzić od wnioskodawcy T. J. na rzecz uczestniczki postępowania M. J. (1) tytułem zwrotu części wartości spłaconych zobowiązań opisanych w pkt V kwotę 13904,48 zł (trzynaście tysięcy dziewięćset cztery złote czterdzieści osiem groszy) płatną w terminie do dnia 31 marca 2024 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności;

VII oddalić żądanie wnioskodawcy T. J. zwrotu pożyczek z tytułu korzystania przez uczestniczkę postępowania M. J. (1) z przedmiotu współwłasności opisanego w pkt I ppkt 1. postanowienia;

VIII nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od uczestniczki postępowania M. J. (1) kwotę 500,00 zł (pięćset złotych) tytułem uzupełnienia opłaty sądowej od wniosku;

IX nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od wnioskodawcy T. J. kwotę 3543,16 zł (trzy tysiące pięćset czterdzieści trzy złote szesnaście groszy) tytułem uzupełnienia kosztów postępowania;

X nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od uczestniczki postępowania M. J. (1) kwotę 3543,15 zł (trzy tysiące pięćset czterdzieści trzy złote piętnaście groszy) tytułem uzupełnienia kosztów postępowania, z tym że kwotę 600,00 zł (sześćset złotych) przez pobranie z zaliczki zaksięgowanej pod pozycją U11- (...) KU 5- (...);

XI w pozostałym zakresie pozostawić wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania przy poniesionych kosztach postępowania związanych z ich udziałem w sprawie.

Sędzia Lidia Grzelak

Sygn. akt I Ns 30/20

UZASADNIENIE

Wnioskodawca T. J. wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego i przyznanie na rzecz uczestniczki postępowania M. J. (1) znacznej części ruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego, zaś na jego rzecz ruchomości znajdujących się w jego posiadaniu oraz zasądzenia na jego rzecz od uczestniczki postępowania dopłaty w wysokości odpowiadającej wartości jego udziału we własności ruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego. Wniósł ponadto o podział majątku wspólnego w zakresie nieruchomości przez zarządzenie jej sprzedaży w trybie kodeksu postępowania cywilnego. Wnioskodawca domagał się ponadto zasądzenia na swoją rzecz od uczestniczki postępowania zwrotu pożyczek w wysokości 11000,00 zł z tytułu korzystania przez nią z nieruchomości w okresie od czerwca 2019 r.

Uczestniczka postępowania M. J. (1) co do zasady przyłączyła się do wniosku, również w zakresie sposobu podziału ruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego. Wnosiła ponadto o przyznanie nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego na jej rzecz i rozłożenie należnej na rzecz wnioskodawcy dopłaty na okres 10 lat. Uczestniczka postępowania M. J. (1) wniosła również o zasądzenie od wnioskodawcy T. J. na jej rzecz zwrotu połowy wartości spłaconego kredytu zaciągniętego na budowę domu tj. kwoty 23363,75 zł.

Wnioskodawca T. J. co do zasady uznał żądanie uczestniczki postępowania M. J. (1), wskazując jednocześnie, że jego uznanie dotyczy 1/3 części spłaconego kredytu, gdyż byli inni kredytobiorcy.

Postanowieniem z dnia 24 marca 2020 r. Sąd zwolnił wnioskodawcę od obowiązku uiszczenia połowy opłaty sądowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. i T. J. zawarli związek małżeński w dniu 8 sierpnia 2009 r. Przed zawarciem związku małżeński nie zawierali umów majątkowych (bezsporne).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 20 września 2019 r. wydanym w sprawie III RC 154/19 Sąd Rejonowy w Ciechanowie ustanowił z dniem 25 czerwca 2019 r. rozdzielną majątkową pomiędzy małżonkami T. J. i M. J. (1) (bezsporne).

T. J. i M. J. (1) mają małoletnią córkę M.. (bezsporne).

T. J. wyprowadził się we wspólnie zajmowanego domu w marcu 2019 r. (bezsporne).

W skład majątku wspólnego M. J. (1) i T. J. wchodzi:

zabudowana nieruchomość położona w K. gmina G., dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...) o wartości 588000,00 zł;

stół i 6 (sześć) krzeseł o łącznej wartości 1000,00 zł;

ława i 2 (dwa) fotele o łącznej wartości 200,00 zł;

stół kuchenny i 4 (cztery) krzesła o łącznej wartości 200,00 zł;

regał kuchenny o wartości 300,00 zł;

2 (dwie) komody o łącznej wartości 1900,00 zł;

szafka RTV o wartości 300,00 zł;

2 (dwie) witryny o łącznej wartości 1310,00 zł;

łóżko sypialniane o wartości 1000,00 zł;

komoda - skrzynia o wartości 500,00 zł;

ława wraz z wypoczynkiem skórzanym i 2 (dwoma) fotelami o łącznej wartości 1690,00 zł;

lodówka o wartości 500,00 zł;

kuchnia gazowa o wartości 350,00 zł;

piekarnik M. o wartości 100,00 zł;

zmywarka o wartości 440,00 zł;

pralka o wartości 300,00 zł;

telewizor S. o wartości 370,00 zł;

telewizor T. o wartości 600,00 zł;

odkurzacz o wartości 200,00 zł;

samochód osobowy O. (...) nr rej. (...) o wartości 7000,00 zł;

samochód osobowy T. (...) nr rej. (...) o wartości 13000,00 zł;

ciągnik URSUS (...) nr rej. (...) o wartości 6000,00 zł;

przyczepka ciężarowa lekka N. N 250 nr rej. (...) o wartości 1000,00 zł;

młynek do zboża o wartości 200,00 zł;

3 (trzy) silniki elektryczne o łącznej wartości 400,00 zł;

drewno o wartości 300,00 zł;

2 (dwie) szlifierki kątowe o łącznej wartości 200,00 zł;

piła spalinowa o wartości 1100,00 zł;

wkrętarka o wartości 200,00 zł;

zestaw kluczy o wartości 300,00 zł;

tj. składniki majątkowe o łącznej wartości 628960,00 zł. W posiadaniu T. J. znajdują się samochód osobowy T. (...) nr rej. (...), trzy silniki elektryczne, dwie szlifierki kątowe, piła spalinowa, wkrętarka oraz zestaw kluczy. Pozostałe ruchomości znajdują się w posiadaniu M. J. (1) (zgodne oświadczenie stron k. 156, 158, 162, 163, karty informacyjne pojazdów k. 84 – 87, wydruk z KW (...), zdjęcia k. 121 – 123, 165 – 170, opinia biegłego sądowego w zakresie (...) k. 305 327, 348, opinia biegłej sądowej w zakresie wyceny ruchomości D. K. (1) k. 231 – 274, zeznania świadków A. J. k. 142 – 143, M. J. (2) k. 143, D. K. (2) k. 159 – 159 v, zeznania wnioskodawcy T. J. k. 79, 400).

W czasie wspólnego zamieszkiwania małżonków, M. J. (1) sprzedała część mebli m. in. łóżko z sypialni, witrynę (zeznania świadków E. K. k. 143 – 144, J. K. k. 144).

W dniu 23 czerwca 2010 r. M. J. (1), T. J. i E. K. zawarli z (...) Bank (...) S.A. w W. umowę kredytu mieszkaniowego hipotecznego WŁASNY KĄT nr (...). Ostateczny termin spłaty został ustalony na 15 czerwca 2038 r. Od czerwca 2019 r. raty kredytu spłacane są wyłącznie przez M. J. (1) (bezsporne).

W okresie od ustanowienia rozdzielności majątkowej do 16 września 2020 r. M. J. (3) spłaciła z tytułu kredytu łącznie 16793,03 zł (bezsporne).

W okresie od 12 października 2020 r. do 17 września 2023 r. M. J. (1) spłaciła z tytułu kredytu łącznie 24920,11 zł (potwierdzenia przelewu k. 355 – 980,00 zł, k. 358 – 590,00 zł, k. 359 – 1000,00 zł, k. 362 – 1000,00 zł, k. 364 – 1566,00 zł, k. 366 – 1000,00 zł, k. 368 – 1364,00 zł, k. 369 – 1000,00 zł, k. 371 – 1193,00 zł, k. 372 – 1549,00 zł, k. 373 – 1000,00 zł, k. 375 – 1008,00 zł, k. 377 – 1000,00 zł, k. 379 – 1435,00 zł, k. 380 – 1300,00 zł, k. 382 – 1000,00 zł, k. 385 – 1194,00 zł, k. 386 – 1034,00 zł, k. 388 – 980,00 zł, k. 390 – 978,00 zł, k. 391 – 143111 zł, k. 393 – 776,00 zł, k. 394 – 1550,00 zł).

T. J. pracuje jako kierownik magazynu w cukrowni w G.. Zarabia około 6000 złotych brutto. Mieszka wraz z partnerką i jej synem w jej mieszkaniu. W 2020 r. nabyli na zasadach współwłasności w udziałach po 1/2 części działkę rolną o powierzchni 0,60 ha. T. J. płaci alimenty na córkę M. w wysokości 1500,00 zł miesięcznie (bezsporne).

M. J. (1) mieszka we wspólnym domu wraz z córką M.. Pracuje jako konsultant ortopedyczny. Zarabia około 6500 złotych brutto (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt sprawy III RC 154/19 o ustanowienie rozdzielności majątkowej, zebranych w sprawie dokumentów, opinii biegłych sądowych w zakresie (...) (k. 305 327, 348) w zakresie wyceny ruchomości D. K. (1) (k. 231 – 274), zeznań świadków A. J. (k. 142 – 143), M. J. (2) (k. 143), D. K. (2) (k. 159 – 159 v), E. K. (k. 143 – 144) i J. K. (k. 144) oraz zeznań wnioskodawcy T. J. (k. 79, 400) i uczestniczki postępowania M. J. (1) (k. 400).

Powyższe dowody są – w ocenie Sądu – w pełni wiarygodne, w przeważającej części strony były zgodne co do składu i wartości majątku wspólnego, z tym względów jedynie co do nieruchomości oraz spornych ruchomości Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych, które stały się podstawą orzeczenia.

Sąd pominął ocenę pierwszej z opinii biegłego sądowego J. J., mając na uwadze, że z uwagi na upływ czasu, dane w niej zawarte nie są aktualne. Ponadto Sąd na podstawie art. 235¹ § 1 pkt 2 i 5 kpc pominął dowód z opinii biegłego sądowego w zakresie wyceny nieruchomości zgłoszony przez pełnomocnika wnioskodawcy w piśmie procesowym z dnia 29 stycznia 2021 r. jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy i zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania. Przyjęcie przez Sąd braku przydatności opinii w zakresie ustalenia wartości rynkowego miesięcznego czynszu najmu nieruchomości zbliżonej do nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego jest wynikiem oceny zasadności roszczenia wnioskodawcy w tym zakresie, co zostanie omówione w dalszej części uzasadnienia.

W zakresie ustalenia składu majątku wspólnego, co do składników objętych sporem stron, Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków E. K. i J. K., korespondujące z twierdzeniami uczestniczki postępowania, że w trakcie małżeństwa i istnienia wspólności ustawowej dokonywała ona zbycia części wyposażenia domu, tj. łóżka i witryny. Z tych względów Sąd nie przyjął tych składników majątkowych do podziału. Wnioski w tym zakresie wnioskodawcy zdają się wskazywać, że próbował objąć postępowaniem działowym wszystkie składniki majątkowe nabyte w trakcie trwania wspólności ustawowej, nawet jeśli następnie zostały zbyte, a w ich miejsce nabyto kolejne np. łóżko sypialniane. Sytuacja ta znana była wnioskodawcy, który jej nie akceptował, na co wskazał świadek D. K. (2): „... siostra często zmieniała meble, choć jej mąż nie był za tym”. Natomiast na podstawie zeznań D. K. (2) Sąd przyjął, że w skład majątku wspólnego wchodził zestaw wypoczynkowy wraz z ławą, czemu uczestniczka postępowania zaprzeczała. Świadek D. K. (2) zeznał bowiem: „Mieli w salonie wypoczynek skórzany i raczej dwa fotele skórzane. Ława wydaje mi się, że cały czas jest ta sama”.

Sąd ustalił, zgodnie z twierdzeniem uczestniczki postępowania, że strony miały dwa telewizory: S. oraz T.. Wskazać należy, że uczestniczka postępowania przedstawiła dowód nabycia telewizora marki S. już po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej. Uczestniczka postępowania nie wykazała natomiast, że telewizor S. uległ spaleniu.

Sąd przyjął, zgodnie z twierdzeniami wnioskodawcy, potwierdzonymi zeznaniami świadka A. J., że motocykl stanowił jego majątek osobisty; stanowił darowiznę otrzymując od ojca przed zawarciem związku małżeńskiego.

Wartość ruchomości Sąd przyjął zgodnie ze stanowiskiem stron w zakresie: stół z sześcioma krzesłami, ława z fotelami, stół kuchenny z krzesłami, regał kuchenny, szafka RTV, łóżko sypialniane, komoda – skrzynia, lodówka, kuchnia gazowa, piekarnik M., pralka, odkurzacz, samochód osobowy O. (...), samochód osobowy T. (...), ciągnik URSUS (...), przyczepka ciężarowa N. (...) 0850 P, młynek do zboża, trzy silniki elektryczne, drewno konstrukcyjne, dwie szlifierki kątowe, wkrętarka, zestaw kluczy (poz. 1 – 5, 7, 9, 10, 12 – 14, 16, 19 – 27, 29 – 30).

W pozostałym zakresie Sąd wartość ruchomości przyjął na podstawie opinii biegłej sądowej D. K. (1). Sąd przyjął wartość zmywarki na kwotę 440,00 zł, uznając że uczestniczka postępowania nie wykazała, że zmywarka jest uszkodzona i nie nadaje się do użytku. Wartość piły spalinowej Sąd ustalił natomiast jako średnią granicznych cen wskazanych w opinii biegłej sądowej.

Sąd na podstawie art. 235¹ § 1 pkt 3 i 5 kpc pominął dowód z opinii uzupełniającej biegłego sądowego w zakresie wyceny ruchomości zgłoszony przez pełnomocnika uczestniczki postępowania w piśmie procesowym z dnia 27 grudnia 2021 r. jako nieprzydatny do wykazania danego faktu i zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania. Wskazać należy, że nie jest przedmiotem opinii, wbrew treści zastrzeżeń, ocena przez biegłego przynależności danego składnika majątkowego do majątku wspólnego bądź nie czy też w ogóle istnienie tego składnika majątkowego. W zakresie zarzutów co do wartości ruchomości wskazać należy, że nie wskazano, których składników majątkowych wartość została zawyżona. Podkreślić należy, że część ruchomości nie została przez strony okazana biegłej sądowej do

ogłędzin. Nie wyklucza ta jednak możliwości wyceny, która z istoty swej jest wyceną szacunkową, przybliżoną, przy uwzględnieniu np. marki ruchomości czy daty jej nabycia.

Sąd ustalił, że w okresie od ustanowienia rozdzielności majątkowej do dnia 17 września 2023 r. uczestniczka postępowania M. J. (3) spłaciła łącznie z tytułu umowy kredytowej kwotę 41713,14 zł. Uczestniczka postępowania wskazała początkowo, że w okresie do 16 września 2020 r. spłaciła łącznie 16793,03 zł, czego wnioskodawca nie kwestionował, przyznając jednocześnie, że sam nie spłaca zaciągniętego kredytu. Na ostatniej rozprawie rozszerzyła wniosek, wskazując, że spłaciła łącznie w okresie od ustanowienia rozdzielności majątkowej do dnia 17 września 2023 r. kwotę 46727,50 zł. Z przedstawionych przez nią dowodów spłaty kredytu po 16 września 2020 r. wynika, że w tym okresie spłaciła kredyt do kwoty 24920,11 zł. Sąd nie uznał dowodów wpłaty w kwocie 0,09 zł (k. 356) jako odsetki od salda debetowego, 900,00 zł (k. 384) jako wpłaty gotówkowa bez określenia celu, 1008,00 zł (k. 376) jako potwierdzenie dotyczące tej samej wpłaty co znajdujące się na k. 375 oraz 1566,00 zł (k. 365) jako potwierdzenie dotyczące tej samej wpłaty co znajdujące się na k. 364.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym jest w niniejszej sprawie, że z dniem 25 czerwca 2019 r. ustała małżeńska wspólność ustawowa pomiędzy wnioskodawcą T. J. a uczestniczką postępowania M. J. (1).

Należy wskazać, że zgodnie z art. 43 § 1 kpc oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym.

Podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej nie został w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym uregulowany w sposób samodzielny. Stosownie bowiem do art. 46 kro w sprawach nie unormowanych w artykułach poprzedzających, do podziału majątku, który był objęty wspólnością ustawową, stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. Przepis ten nakazuje zatem do podziału majątku wspólnego odpowiednie stosowanie przepisów o dziale spadku tzn. przede wszystkim art. 1035, 1037 – 1046 kc. Przepisy te również nie regulują kwestii działy spadku w sposób wyczerpujący i samodzielny, lecz odsyłają co do kwestii w nich nie uregulowanych do przepisów o zniesienie współwłasności w częściach ułamkowych tzn. art. 210 kc i nast.

Zgodnie zatem z art. 1038 § 1 kc w zw. z art. 46 kro sądowy podział majątku wspólnego powinien obejmować cały majątek wspólny. Jednakże z ważnych powodów może być ograniczony do części spadku.

Podobne odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów o dziale spadku oraz zniesieniu współwłasności zawierają przepisy kodeksu postępowania cywilnego, gdyż art. 567 § 3 kpc nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o dziale spadku, a więc art. 680 kpc i nast., które z kolei – w art. 688 kpc – odsyłają do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3.

W związku z powyższym Sąd – stosownie do art. 682 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc dokonał ustaleń w zakresie obecnej sytuacji rodzinnej i majątkowej wnioskodawcy T. J. oraz uczestniczki postępowania M. J. (1). Jednocześnie Sąd ustalił w pkt I postanowienia skład i wartość majątku wspólnego podlegającego podziałowi (art. 684 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc).

Z tych względów Sąd ustalił wartość majątku wspólnego na łączną kwotę 628960,00 zł, zaś wartość udziałów przysługujących, co do zasady, wnioskodawcy T. J. i uczestniczce postępowania M. J. (1) na kwoty odpowiednio po 314480,00 zł.

Sąd dokonał podziału majątku wspólnego na części odpowiadające wartości udziałów, przy uwzględnieniu wniosków stron. Sąd miał na uwadze treść art. 623 kpc, zgodnie z którym sąd uwzględnia wszelkie okoliczności zgodnie z interesem społeczno – gospodarczym. Różnice wartości wyrównuje się przez dopłaty pieniężne. Zauważyć należy, że strony w znacznej mierze zgodnie ustaliły skład i wartość majątku wspólnego w zakresie ruchomości. Strony uzgodniły ponadto sposób podziału ruchomości, ustalając, że podział nastąpi zgodnie z posiadaniem rzeczy przez strony w dacie orzekania w tym zakresie. Spór w tym zakresie dotyczył jedynie przyczepki ciężarowej N., która zdaniem Sądu

– powinna w wyniku podziału przypaść wnioskodawcy. Wnioskodawca podkreślał własny nakład pracy związany z przyczepką, czemu uczestniczka postępowania nie zaprzeczała. Ponadto, przy tak znacznej dysproporcji wartości składników majątkowych przyznanych na rzecz każdej ze stron, nawet wartość przyczepki ma znaczenie na obniżenie należnej wnioskodawcy dopłaty. Z tych względów Sąd nakazał uczestniczce postępowania wydanie wnioskodawcy przyczepki w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia (pkt IV). Zgodnie z art. 624 kpc, jeżeli w wyniku podziału całość rzeczy lub jej część przypadnie współwłaścicielowi, który nie włada tą częścią lub jej częścią, sąd w postanowieniu o zniesieniu współwłasności orzeknie również co do jej wydania (...), określając stosownie do okoliczności termin wydania rzeczy.

Dokonując podziału majątku wspólnego w zakresie nieruchomości wchodzącej w jego skład, Sąd miał na uwadze, że przepisy kodeksu cywilnego, jak również kodeksu postępowania cywilnego, preferują w pierwszej kolejności zgodny sposób podziału, a nadto zniesienie współwłasności przez podział rzeczy wspólnej, a jeżeli rzecz nie daje się podzielić, przyznanie jej na rzecz jednego ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych. Dopiero gdy żaden ze współwłaścicieli nie zgadza się na przyznanie mu rzeczy, sąd postanowi o sprzedaży rzeczy i podziale cywilnym (sprzedaż stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego) – art. 212 kc, art. 622 – 625 kpc.

Z tych względów, mając na uwadze stanowisko uczestniczki postępowania, przy uwzględnieniu, że wraz z nią zamieszkuje małoletnia córka stron, Sąd uznał za zasadne, przyznanie na jej rzecz, zgodnie z jej wnioskiem, własności nieruchomości. W ocenie Sądu jednak proponowany przez nią termin dokonania dopłaty na rzecz wnioskodawcy nie może być zaakceptowany. Uczestniczka postępowania od początku postępowania tj. od prawie czterech lat, deklarowała taki sposób podziału, co oczywistym czyniło konieczność dokonania spłaty (dopłaty) na rzecz wnioskodawcy. Miała zatem możliwość oszacowania swoich możliwości finansowych, również przy uwzględnieniu, na wskazywany przez biegłego sądowego w zakresie wyceny nieruchomości, wzrost wartości nieruchomości po 2021 r. Z jednej strony uczestniczka postępowania ponosi w całości koszty kredytu zaciągniętego na cele mieszkaniowe, z drugiej jednak strony przysługuje jej w tym zakresie roszczenie regresowe w stosunku do pozostałym kredytobiorców. Niewątpliwie, jej sytuacja finansowa nie pozwala jej na dokonanie dopłaty należnej wnioskodawcy jednorazowo, jednakże proponowany przez nią termin jej wykonania jest korzystny wyłącznie dla niej i nie uwzględnia usprawiedliwionego interesu wnioskodawcy. Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 15 marca 2013 r. w sprawie V CSK 168/12, że sąd przy podziale domu powinien dążyć do ukształtowania sytuacji prawnej i ekonomicznej współwłaścicieli w sposób zbliżony do stanu sprzed zniesienia współwłasności. Tylko wówczas będzie można stwierdzić, że należne udziały zostały przekształcone w inne prawa, a nie odjęte uprawnionym. Przyznana zaś współwłaścicielowi spłata z tytułu jego udziału we współwłasności domu powinna umożliwiać mu zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych w rozsądnym terminie i na poziomie zbliżonym do stanu sprzed zniesienia współwłasności. Na problem interesu współwłaściciela uprawnionego do spłaty wskazał również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 kwietnia 2001 r. w sprawie II CKN 658/00, podnosząc, że konstytucyjna zasada równej dla wszystkich współwłaścicieli ochrony prawnej własności i innych praw majątkowych, wyrażona w art. 64 ust. 2 Konstytucji, wyłącza – w wypadku znoszenia współwłasności – oznaczenie terminu i sposobu uiszczenia spłaty bez uwzględnienia uzasadnionego interesu dotychczasowego współwłaściciela uprawnionego do tej spłaty.

Jednocześnie Sąd, mając na uwadze wysokość należnej wnioskodawcy dopłaty, jak też sytuację majątkową uczestniczki postępowania, dokonał rozłożenia dopłaty na trzy roczne raty (pkt III postanowienia).

Jak wskazano powyżej Sąd ustalił, że w okresie od ustania małżeńskiej wspólności ustawowej w wyniku ustanowienia rozdzielności majątkowej przez Sąd w sprawie III RC 154/19 do dnia 17 września 2023 r. uczestniczka postępowania dokonała spłaty zaciągniętego kredytu na cele mieszkaniowe w wysokości łącznie 41713,14 zł. Bezspornym jest, że kredytobiorcami byli T. J., M. J. (1) oraz E. K.. W ocenie Sądu, żądanie zwrotu spłaconego kredytu przez uczestniczkę postępowania w stosunku do wnioskodawcy zasadne jest co do kwoty 13904,38 zł tj. do wysokości 1/3 spłaconego w powyższym okresie kredytu. Podkreślić należy, że żadna ze stron nie przedstawiła w sprawie umowy kredytowej, a jedynie harmonogram spłaty kredytu oraz zaświadczenie banku.

W ocenie Sądu, w tym zakresie mają zastosowanie, nie tylko przepis art. 45 § 1 i 3 kro, zgodnie z którym każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. (...). Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego, ale również art. 376 § 1 kpc. W niniejszej bowiem sprawie, sytuacja jest o tyle szczególna, że kredytobiorcami były trzy, a nie jak to zwykle bywa, dwie osoby – współmałżonkowie. Stosownie do art. 376 § 1 kc, jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych.

Zgodnie z wyraźnym brzmieniem powołanego powyżej przepisu art. 376 § 1 zd. 1 kc, o tym, czy dłużnik, który zaspokaja wierzyciela, może, a jeżeli tak – w jakich częściach, żądać zwrotu świadczenia od pozostałych współdłużników, rozstrzyga w pierwszej kolejności treść istniejącego między nimi stosunku wewnętrznego. Poza sformułowaniem wyraźnej preferencji dla regulacji wewnętrznej wiążącej dłużników, czy to z mocy odrębnych przepisów ustawy, czy też czynności prawnej, przepis ten przesądza, że między dłużnikami solidarnymi istnieje z reguły określony stosunek wewnętrzny. W braku odmiennych wskazań wynikających z treści stosunku wewnętrznego istniejącego między dłużnikami solidarnymi art. 376 § 1 zd. 2 kc dekretuje możliwość żądania zwrotu w częściach równych. Przepis wyraźnie rozstrzyga, że roszczenie regresowe powstaje z chwilą spełnienia świadczenia na rzecz wierzyciela (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 1968 r. w sprawie I CR 265/68). Dla powstania tego roszczenia nie jest przy tym wymagane, aby wierzyciel został zaspokojony w całości. Za wystarczające należy uznać jego częściowe zaspokojenie. Pozwala to przyjąć, że również w przypadku częściowego zaspokojenia wierzyciela ta spełniona część podlega rozliczeniu zgodnie z zasadami określonymi w art. 376 kc. Przepis nie daje bowiem podstaw do stwierdzenia, że roszczenie regresowe powstaje dopiero z chwilą, gdy świadczenie na rzecz wierzyciela przenosi część obciążającą świadczącego dłużnika. W pierwszym rzędzie zbadać należy więc, czy stosunek wewnętrzny reguluje materię roszczeń regresowych oraz określa ich zakres. Jeśli tak jest, to odpowiednim postanowieniom w tym przedmiocie należy przypisać znaczenie wyłączne i definitywne. Dopiero w braku takiego uregulowania wchodzi w grę zwrot w częściach równych.

Termin zapłaty wskazanej powyżej należności Sąd odroczył wnioskodawcy T. J. podobnie jak termin płatności należnej mu pierwszej raty dopłaty z tytułu podziału majątku wspólnego, podobnie zakreślając rygor płatności odsetek ustawowych za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności. Oczywistym jest, że każda ze zobowiązanych stron, może potrącić swoją wierzytelność do wysokości wierzytelności niższej stosownie do art. 498 kc.

Sąd nie uwzględnił co do wniosku T. J. o zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki postępowania M. J. (1) wynagrodzenia za korzystanie ze wspólnego prawa przez uczestniczkę postępowania, czego konsekwencją jest pominięcie wniosku w zakresie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu nieruchomości, co wskazano powyżej. Podkreślenia wymaga, że w postanowieniu z dnia 7 stycznia 2009 r. Sąd Najwyższy (II CSK 390/08) wskazał, że za podstawę rozliczenia pożytków nie sposób przyjąć pożytków potencjalnych (możliwych do uzyskania w świetle opinii biegłego), lecz jedynie pożytki rzeczywiste (realnie uzyskane).

Wnioskodawca swoje roszczenie wywodzi z naruszenia przez uczestniczkę postępowania prawa wynikającego z art. 206 kc, polegającego na tym, że każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli. W uchwale w składzie 7 sędziów Sąd Najwyższy wskazał, że współwłaściciel może domagać się od pozostałych współwłaścicieli, korzystających z rzeczy wspólnej z naruszeniem art. 206 kc w sposób wyłączający jego współposiadanie, wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy na podstawie art. 224 § 2 lub art. 225 kc (uchwała (7) Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie III CZP 88/12). Warunkiem zatem uwzględnienia żądania jest wykazanie, że współwłaściciel posiadający rzecz na wyłączność naruszył swoim działaniem uprawnienia innych współwłaścicieli do współposiadania rzeczy.

W ocenie Sądu, taka sytuacja w niniejszej sprawie nie nastąpiła. Wnioskodawca T. J. opuścił wspólnie zajmowany dom mieszkalny dobrowolnie i nie zamierzał w rzeczywistości do niego powrócić. Braku swobodnego dostępu do lokalu mieszkalnego (domu) nie można utożsamiać z jego współposiadaniem, oznaczającym pobyt noszący cechy trwałości z zamiarem stałego w nim przebywania. Okoliczność, że od marca 2019 r. uczestniczka postępowania miała możliwość wyłącznego korzystania ze wspólnego domu stron, nie oznacza, że odniosła z tego tytułu wymierną w sensie materialnym korzyść. Wnioskodawca jedynie w listopada 2019 r. zgłaszał interwencje policji, że uczestniczka postępowania nie wpuszcza go do domu, ale jako przyczyna żądania wpuszczenia wskazany jest kontakt z dzieckiem. Wnioskodawca nie kwestionował, że dobrowolnie opuścił wspólny dom; nie domagał się również w prawnym trybie dopuszczenia do współposiadania domu po marcu 2019 r.

Sąd podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2001 r. wydanym w sprawie III CKN 21/99, w którym wskazano, że z przepisów kodeksu cywilnego regulujących współwłasność nie wynika, aby współwłaściciel miał uprawnienie do korzystania tylko z takiej części wspólnej rzeczy, która odpowiada wielkości jego udziału. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że ta okoliczność wyklucza zasadność dochodzenia przez jednego współwłaściciela od innego współwłaściciela roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia (lub jakiegos innego roszczenia) opartego na twierdzeniu, że korzystał on z wspólnej rzeczy w zakresie przewyższającym przysługujący mu udział we współwłasności. Podobnie w postanowieniu z dnia 6 listopada 2015 r. wydanym w sprawie II CSK 774/14 Sąd Najwyższy wskazał, że z faktu posiadania rzeczy przez współwłaściciela wynika jedynie, iż korzysta on z tej rzeczy zgodnie z przysługującym mu prawem. Niewykonywanie prawa posiadania przez innego współwłaściciela nie uprawnia do wniosku, że współwłaściciel posiadający przejął rzecz w samoistne posiadanie w zakresie jego uprawnień.

Sąd oddalił zatem żądanie wnioskodawcy T. J. zwrotu pożytków z tytułu korzystania przez uczestniczkę postępowania M. J. (1) z nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Ciechanowie Prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Sąd obciążył strony kosztami postępowania w równym stosunku stosownie do art. 520 § 1 kpc.

Sąd nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od uczestniczki postępowania M. J. (1) połowy opłaty sądowej tj. 500,00 zł.

Jednocześnie Sąd, stosownie do art. 83 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od wnioskodawczyni i uczestnika postępowania po 3543,16 zł (3543,15 zł) tytułem zwrotu (w równym stosunku) kosztów opinii biegłych sądowych oraz dokumentacji bankowej poniesionych tymczasowo z sum budżetowych, z tym że od uczestniczki postępowania kwotę 600,00 zł przez pobranie z dotychczas niewykorzystanej zaliczki.

W pozostałym zakresie Sąd pozostawił strony przy poniesionych kosztach postępowania, w szczególności w zakresie kosztów zastępstwa procesowego.